

Vertrouwenspersoon

Binnen een Kerkelijke PKN-Gemeente

Agenda

1. Opening
2. Aanleiding veilige kerk
3. Aanpak
4. Positie van de vertrouwenspersoon
5. Rol en functie van een vertrouwenspersoon
6. Sluiting

Aanleiding

- In de huidige maatschappij is er steeds meer aandacht voor sociale veiligheid en integriteit binnen organisaties, waaronder ook kerkelijke gemeenten.
- Grensoverschrijdend gedrag, discriminatie en (seksueel) misbruik komen ook binnen een kerk voor.
- Het aanstellen van een vertrouwenspersoon is dus mede ingegeven door deze maatschappelijke ontwikkelingen.
- Per 1 juli 2025 is het verplicht om een vertrouwenspersoon binnen een kerkelijke gemeente aan te stellen.

Aanpak

- De PKN is hiermee aan de slag gegaan onder de noemer 'Veilige Kerk'.
- Beleid opgesteld
 - Centraal meldpunt ingesteld
 - Eisen aan kerkelijke gemeenten
 - Verplichting tot aanstellen vertrouwenspersoon
 - Werkwijze voor vertrouwenspersonen
- Uitgebreide achtergrond informatie hierover is te vinden op de websites:
 - [PKN](#)
 - [Veilige Kerk](#)
- Daarnaast biedt onze website aanvullende informatie over het belang en de rol van een vertrouwenspersoon binnen een kerkelijke gemeenschap:
 - [Eendrachtskerk](#)

De positie van een vertrouwenspersoon

- De verantwoordelijkheid voor een veilige gemeente ligt bij de kerkenraad:
 - ✓ Opstellen van lokaal beleid
 - ✓ Aanstellen van vertrouwenspersonen
 - ✓ Evaluatie van het beleid en rol vertrouwenspersoon,
 - ✓ Bespreken van het onderwerp op kerkenraadsvergaderingen
- Maar de vertrouwenspersoon werkt in opdracht van de kerkelijke gemeente (die wordt vertegenwoordigd door de kerkenraad).

Vertrouwelijkheid van een vertrouwenspersoon?

- De kerkenraad spreekt op vaste momenten of indien nodig met de vertrouwenspersoon over de voortgang van zijn rol en functie.
- Maar de kerkenraad is nooit inhoudelijk op de hoogte van de mogelijke casussen, waardoor de vertrouwelijkheid van de melder is gewaarborgd.

Regionale aanpak

- Initiatief Ring Hoeksche Waard in 2024
- Onderzoek naar mogelijke samenwerking van kerkelijke gemeenten in de HW
- Mogelijkheden voor een aantal vertrouwenspersonen
- Resultaat in 2025:
 - samenwerkingsverband van 14 kerken
 - coördinerende gemeente Maasdam
 - Werving van vertrouwenspersonen

Uitgangspunt

- De kerk is een veilige plaats waar
 - we respect hebben voor elkaar,
 - niemand de baas speelt,
 - misbruik gemeld kan worden,
 - recht gesproken wordt.

De vertrouwenspersonen

- De deelnemende gemeenten hebben nu de beschikking over zes onafhankelijke vertrouwenspersonen, die in nauw contact met elkaar samenwerken.
- De namen van de deelnemende gemeenten en de daaraan gekoppelde vertrouwenspersonen zijn eveneens te vinden op onze website
- De vertrouwenspersoon vanuit onze gemeente ben ik, Tijs Nederveen.
- Geen verplichting aan melder om te melden bij vertrouwenspersoon uit eigen gemeente

Eisen aan een vertrouwenspersoon?

- Verklaring Omtrent Gedrag (VOG)
- Ondertekende gedragscode, gericht op een veilige gemeente
- Deze gedragscode is opgesteld ter bescherming van alle leden van de kerk en dus ook ter bescherming van de vrijwilliger (lees vertrouwenspersoon) zelf.
- De taken en bevoegdheden van een vertrouwenspersoon worden uitgebreid beschreven in de [routekaart](#) van de PKN

Route bij meldingen

In dit schema staan negen manieren waarop meldingen bij u als plaatselijke vertrouwenspersoon terecht kunnen komen. Daaronder vindt u de acties die u moet ondernemen en daar weer onder wat SMPR daarbij voor u kan betekenen. Neem bij elke route en elke stap de tijd om te reflecteren en te overleggen.

Meldingen, klachten of signalen van seksueel misbruik kunnen op 9 manieren bij de plaatselijke vertrouwenspersoon komen: via betrokkenen (1 t/m 1d) of via anderen (2 t/m 5). Zorg voor een overzicht van hulpverlenende instanties in uw omgeving waar u zo nodig naar door kunt verwijzen (sociale kaart). Denk aan Veilig Thuis, Politie afd. zedenzaken, Slachtofferhulp, Bureau Jeugdzorg, huisarts, advocaat.

Wat doet u als plaatselijke vertrouwenspersoon bij het eerste contact?

- Maak uw taakomschrijving duidelijk.
- Luister actief (erkenning geven, feiten, gevoelens, gedachten inventariseren en onderscheiden).
- Vraag naar de hulpvraag.
- Concludeer welke route aan de orde is en volg die.
- Overweeg en overleg eventueel met een collega-vertrouwenspersoon, SMPR, Veilig Thuis of de politie.

Wat biedt SMPR (www.smpr.nl)?

- Samen analyseren wat er aan de hand is
- Advies bij kiezen van de te volgen route

Wat doe ik als vertrouwenspersoon (VP)

Ondersteuning SMPR

VP

1 algemeen	1 situatie a	1 situatie b	1 situatie c	1 situatie d	2	3	4	5
Betrokkene benadert mij	Betrokkene weet nog niet wat zij of hij wil	Betrokkene wil zijn/haar verhaal doen	Betrokkene wil een melding doen	Betrokkene wil een klacht indienen	Iemand benadert mij met een signaal/verhaal	Iemand benadert mij met signalen die niet onder de definitie van seksueel misbruik vallen	Ik vang zelf signalen op	Een dader van seksueel misbruik benadert mij
Actueel misbruik bij een minderjarige moet ophouden. Ik neem contact op met Veilig Thuis voor advies: 0800-2000 (gratis en 24/7 bereikbaar).	<ul style="list-style-type: none"> • Ik vraag betrokkene wat zij/hij nodig heeft om tot een besluit te komen. • Ik check of ik degene ben die daarin kan voorzien. • Indien nodig verwijst ik betrokkene door (sociale kaart). • Zodra betrokkene haar/zijn vraag helder heeft, ga ik de route verder. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik check of betrokkene behoefte heeft aan vervolgafspraken met mij. • Ik check of betrokkene pastoraat wil ontvangen. Zo ja, ik verwijst door. • Ik check of betrokkene professionele hulp wil ontvangen. Zo ja, ik verwijst door (sociale kaart). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik wijs betrokkene op de mogelijkheid de zaak bij Justitie neer te leggen en bied daarin eventueel ondersteuning. • Ik wijs betrokkene op SMPR en ondersteun eventueel betrokkene daarnaartoe. • Ik wijs betrokkene op de verantwoordelijkheid van de kerkenraad en ondersteun eventueel op de weg daarnaartoe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik wijs betrokkene op de mogelijkheid van Justitie. • Ik wijs betrokkene op het bestaan van het college voor het opzicht en ondersteun eventueel op de weg daarnaartoe. • Ik wijs betrokkene op het bestaan van SMPR en ondersteun eventueel op de weg daarnaartoe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik weeg het signaal/verhaal. • Ik check wat iemand wil bereiken door dit bij mij neer te leggen. • Indien vervolgstappen nodig lijken te zijn overleg ik met signaalleider en SMPR over die stappen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik weeg het signaal. • Ik kijk waar iemand het beste (professioneel) geholpen kan worden. • Ik gebruik mijn sociale kaart. • Ik denk ook aan pastoraat en een mogelijk sociaal netwerk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik breng de signalen die ik opmerk in kaart. • Ik weeg het signaal. • Ik kijk waar iemand het beste (professioneel) geholpen kan worden. • Ik benoem (eventueel) bij betrokkene wat ik zie en hoor en stel verduidelijkingsvragen. • Ik gebruik mijn sociale kaart. • Ik denk ook aan pastoraat en een mogelijk sociaal netwerk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik vraag betrokkene wat hij/zij van mij verwacht. • Ik maak mijn verantwoordelijkheden duidelijk. • Ik kijk welke vervolgstappen nodig zijn.
Adviseert en begeleidt bij gebruik van het 'Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale en gezagsrelaties'. Het protocol bevat de route voor de kerkenraad. (Zie voor het protocol www.protestantsekerk.nl/veiliggemeente > meer weten?)	<ul style="list-style-type: none"> • Advies bij twijfel over de te nemen vervolgstappen. • Hulp bij het vinden van goede verwijsadressen. • Advies bij het nemen van vervolgstappen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het verhaal kan aanleiding zijn voor vervolgstappen. Wil betrokkene dit niet, dan kunt u in een situatie komen waarin u mogelijk uw zwijgplicht moet doorbreken. • Advies bij de weging al dan niet doorbreken van uw zwijgplicht. 	Achtergrondinformatie: een melding bij de politie betekent de politie op de hoogte stellen. Een aangifte is een verzoek om strafvervolgning. Bij melding aan de kerkenraad over een kerkelijke functionaris dient deze het protocol (zie 1 algemeen) te volgen. De klachtenregelingen vindt u in de kerkorde, ordinantie 10, art. 6-12.	Het college voor het opzicht is bedoeld voor situaties waar een kerkelijke functionaris bij betrokken is. Een klacht over een vrijwilliger behandelt de kerkenraad zelf na advies van het college voor het opzicht, zie ordinantie 10, art. 7 lid 1.	<ul style="list-style-type: none"> • Advies bij het wegen van het signaal/verhaal. • Advies bij twijfel over de te nemen vervolgstappen. • Informatie over het nemen van vervolgstappen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Advies bij het wegen van het signaal en het al dan niet zelf bespreekbaar maken hiervan. • Hulp bij het vinden van een goed verwijsadres. 	<ul style="list-style-type: none"> • Advies bij het wegen van het signaal en het al dan niet zelf bespreekbaar maken hiervan. • Hulp bij het vinden van een goed verwijsadres. 	Advies bij het zetten van vervolgstappen.

Ik blijf regelmatig vragen naar het welzijn van betrokkene.
Ik evalueer na verloop van tijd of betrokkene zich geholpen voelt en of zij/hij nog meer nodig heeft.

Begripsbepaling

SMPR: meldpunt bij seksueel misbruik in kerkelijke relaties, www.smpr.nl

Melding: kerkenraad op de hoogte stellen van een gebeurtenis met eventueel opvolging.

Klacht: stappen richting officiële instanties om de gebeurtenis ter beoordeling aan te kaarten.

Signaal: een gebeurtenis die gesignaleerd wordt en kan duiden op een situatie die aandacht verdient.

Let op: je kunt in een situatie terecht komen waarin conflicterende belangen spelen en je niet weet wat te doen, je zwijgplicht doorbreken of juist niet. Maak een afweging aan de hand van hoofdstuk 8 uit het 'Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met seksueel misbruik'. (Zie voor het protocol www.protestantsekerk.nl/veiliggemeente > meer weten?)

Wat doet een vertrouwenspersoon?

- Kort samengevat doet een vertrouwenspersoon bij een eerste contact:
 - ✓ maakt zijn/haar taakomschrijving duidelijk;
 - ✓ luistert actief (erkenning geven, feiten, gevoelens, gedachten inventariseren en onderscheiden);
 - ✓ vraagt naar de hulpvraag;
 - ✓ concludeert welke route aan de orde is en volgt deze;
 - ✓ overweegt en overlegt eventueel met een collega-vertrouwenspersoon, het meldpunt bij seksueel misbruik in kerkelijke relaties (SMPR), Veilig Thuis of de politie.

Kan een vertrouwenspersoon het werk alleen?

- **NEE!**
- Zoals gezegd is de kerkelijke gemeente verantwoordelijk voor de veiligheid van *alle* gemeenteleden.
- Het signaleren van mogelijke misstanden, (seksueel) misbruik of andere precaire zaken is dan ook een verantwoordelijkheid van *ons allemaal*. Of zoals het op onze website staat: ***We willen en mogen er niet van wegkijken!***
- Door de inzet van een vertrouwenspersoon is vertrouwelijkheid van een signaal *altijd* gewaarborgd.

De praktijk

[Don Ceder](#) (ChristenUnie) , heb moed om er over te praten

[Aan de slag](#)

[Veilige kerk - verhalen en Interviews](#)

[Arda](#)

Zijn er vragen?